

۱۴۱۱۷۲

بسیار



دیالکتیک ساختار - کار گزار در منازعات ژئوپلیتیکی خاورمیانه

مؤلفان : دکتر محمدرضا عبدالله پور
 دکتر محسن دیانت
 ویراستار زبانی و ادبی : پروین یعقوبی
 ویراستار فنی : پروانه خادمی
 صفحه آرا : آتنا موسوی
 طراح جلد : عزیز محسنی
 ناشر : کلک سیمین
 ناظر چاپ : اسداله معظمی گودرزی
 لیتو : می، چاپ، صحافی : نشر امروز
 نوبت چاپ : اول
 سال چاپ : ۱۳۹۵
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۶۸-۲۴۰
 قیمت : ۱۴۰/۰۰۰ ریال

تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ابوریحان - ششگانه، پلاک ۱۱۸۲، طبقه ۸، واحد ۳۳.

تلفکس: ۶۶۴۶۸۵۴۵ @ yahoo.com kelke_simin

Kelkesimin.com

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه	: عبدالله پور، محمدرضا، ۱۳۵۶
عنوان و نام پدیدآور	: دیالکتیک ساختار - کار گزار در منازعات ژئوپلیتیکی خاورمیانه / عبدالله پور، محمدرضا عبدالله پور، محسن دیانت، ویراستار پروانه خادمی، پروین یعقوبی
مشخصات نشر	: تهران: کلک سیمین ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	: ۱۸۴ص: جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۶۸-۲۴۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: سیاست جغرافیایی - خاورمیانه - قرن ۲۰م
موضوع	: خاورمیانه - تاریخ - قرن ۲۰م- دخالت خادمی
موضوع	: خاورمیانه - سیاست و حکومت - قرن ۲۰م
موضوع	: خاورمیانه - جنبه های استراتژیکی
شناسه افزوده	: دیانت؛ محسن، ۱۳۴۸
شناسه افزوده	: خادمی، پروانه ۱۳۶۱، ویراستار
شناسه افزوده	: یعقوبی، پروین، ویراستار
رده بندی کنگره	: JC ۳۱۹/ع۲د۹ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	: ۳۲۰/۱۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۱۲۶۹۶۵

چکیده طرح

امروزه خاورمیانه به منطقه نبردهای ایدئولوژیک و ژئوپلیتیک میدانهای منطقه‌ای، سیاست‌گذاریهای قدرتهای برآمده‌ای، کنش حداکثری کارگزاران ژئوپلیتیک و سیستمهای دوفاکتو در میدانهای محاط بر آنها تبدیل شده است. این اثر برای اولین بار و با استعانت از نظریه میدان پیرردیو و ساختار/کارگزار گیدنز - باسکاری با تأکید بر گفت‌وگوهای ژئوپلیتیک و هژمونی منطقه‌ای، تحلیلی از کنش هویتی تقابل‌گرا در میدان ایدئولوژیک - ژئوپلیتیک - هژمونیک را تبیین می‌کند. عاریت این کتاب در پی واکاوی نبرد عمقها در سه مقوله مذکور است. قطعاً این پژوهش با توجه به نگاه بین‌رشته‌ای، اثری مهم برای پژوهشگران مطالعات خاورمیانه بخصوص دانشجویان و اساتید محترم سیاست و ژئوپلیتیک خواهد بود.

تابستان ۹۵

مؤلفین

فهرست

صفحه	عنوان
۹	مقدمه مؤلفان
۱۳	فصل اول: دیالکتیک ساختار - کار گزار در ژئوپلیتیک
۱۶	کارگزاری ژئوپلیتیک در اختراهای ژئوپلیتیک
۱۸	کارگزاری ژئوپلیتیک دولت - استراتژی های خفیه در بافت ژئوپلیتیک
۲۰	عوامل تأثیر گذار در کدهای ژئوپلیتیک ابزاری آنها
۲۰	ایالات متحده آمریکا
۲۱	انگلیس
۲۳	فرانسه
۲۳	هم آوایی بین کد و بینش ژئوپلیتیک
۲۴	سازه های جغرافیایی دولت - ملتها و منافع ملی آنها
۲۶	الگوی هژمونیک
۲۹	مفهوم میدان و میدانهای منطقه ای
۳۹	قومیت و ناسیونالیسم کرد و تعارض با هویت های منطقه ای
۴۲	دیاپورا و تأثیر آن بر تعارض هویتی کردها
۴۷	انتقال مفهومی دیاپورا
۴۷	جغرافیا و دیاپورا
۴۸	فضا و دیاپورا
۴۹	فراملی گرایی و قلمروزدایی شدن
۵۱	گونه شناسی کوهن از مقولات دیاپورا
۵۳	قومیت

۵۵	غرب و دیاسپورای کرد
۵۷	تحلیل تعارض
۵۸	نخبگان در دیاسپورا، نظریه‌های ابزاری و نمادین
۶۳	- دو طرف یا بیشتر درگیر تعارض هستند.
۶۳	- آنها به طور متقابل درگیر اقدامات ضد یکدیگر هستند.
۶۳	- این تعاملات، ستیزه‌جویانه، آشکار و علنی هستند.
۶۹	فصل دوم: کارگزارهای ژئوپلیتیکی خاورمیانه
۶۹	مقدمه
۷۱	ژئوپلیتیک کردستان و آن، عاملی واگرا در ...
۷۴	کارگزاری ژئوپلیتیکی کردستان عراق و بسط ژئوپلیتیکی
۷۶	تحلیل کارگزاری ژئوپلیتیکی کردستان عراق
۸۰	کارگزاری ژئوپلیتیکی حزب کارگران کردستان ترکیه
۸۰	کردهای سوریه
۸۱	تشکیل خودمدیریتی دموکراتیک کردستان سوریه
۸۲	یگانهای دفاعی خلق
۸۳	کانتون جزیره
۸۳	کانتون کوبانی
۸۳	کانتون عفرین
۸۵	حزب‌الله لبنان
۸۶	الف) گسست جغرافیایی شیعیان لبنان از دیگر جوامع شیعی
۸۷	ب) رویارویی نظامی و امنیتی مستمر و تاریخی حزب‌الله با رژیم اسرائیل
۸۹	نقش سوریه در حمایت تسلیحاتی و لجستیکی از مقاومت
۹۰	نقش مرزهای سوریه در خارج‌سازی حزب‌الله از انزوای جغرافیایی و سیاسی
۹۱	جریانهای سلفیستی
۹۲	نظریه پخش و جغرافیای داعش
۹۵	فصل سوم: نقش ساختارهای فرمانطقه‌ای در تعارضات ژئوپلیتیکی
۹۵	مقدمه
۹۷	سیاست‌گذاری هویتی آمریکا، یک دکترین هویت‌ساز و تعارض‌آمیز
۹۸	ترویج دموکراسی تشویقی (الگوی امنیتی خاورمیانه در دوران کلinton)

۹۸	ترویج دموکراسی تحمیلی (الگوی امنیتی خاورمیانه در دوران جرج بوش)
۱۰۰	دکترین امنیتی هویت‌ساز و تعارض آمیز آمریکا
۱۰۱	- تعامل با تقابل آمریکا با میدانهای ذهنی سه قطبی هویت‌ساز در خاورمیانه
۱۰۳	نقش آمریکا در تعارض کردستان عراق با میدانهای منطقه‌ای:
۱۲۰	نقش اسرائیل در تعارض کردستان عراق با میدانهای منطقه‌ای
۱۲۴	دولت مسئله - کرد و تاثیر آن بر منافع اسرائیل
۱۳۳	فصل چهارم: رقابت ساختارهای ژئوپلیتیک منطقه‌ای در خاورمیانه
۱۳۳	مقدمه
۱۳۴	مزوپوتامیا
۱۳۴	علائق ژئوپلیتیکی ترکیه
۱۳۵	ترکیه و بحران سوریه
۱۴۲	ترکیه و اوضاع عراق
۱۴۵	علائق ژئوپلیتیکی عربستان سعودی
۱۴۵	عربستان سعودی و بحران سوریه
۱۴۶	اهمیت و بسط ژئوپلیتیکی
۱۴۶	موازنه منطقه‌ای با ایران
۱۴۷	نفوذ سوریه در حوزه‌های حیاتی عربستان
۱۴۸	علائق ژئوپلیتیکی جمهوری اسلامی ایران
۱۴۹	تعارضات ایدئولوژیک ساختارهای ژئوپلیتیک خاورمیانه
۱۵۰	ایران و عربستان، رقابت در حوزه ژئواستراتژیک
۱۵۳	فرصتهای ژئوپلیتیکی حضور داعش در منطقه برای عربستان سعودی
۱۵۴	جغرافیای اقتصادی، میدان بازی کشگران منطقه‌ای
۱۵۵	رقابت میدانهای کلان در خرده میدان ژئوپلیتیک مزوپوتامیا
۱۶۱	فصل پنجم: نتیجه‌گیری
۱۷۵	منابع

مقدمه مؤلفان

امروزه خاورمیانه به صحنه نبردهای ایدئولوژیک و ژئوپلیتیک میدانهای منطقه‌ای، سیاست‌گذاران، مای قدرتهای فرامنطقه‌ای و کنش حداکثری کارگزاران ژئوپلیتیک و سیستمهای دوفاکتو در میدانهای محاط بر آنها تبدیل شده است؛ به‌صورتی که کارگزاران ژئوپلیتیک را به‌طور ضعیف تأثیر گفتمانهای آنها مرجع بر ساختارهای ژئوپلیتیک می‌داند. این کارگران ژئوپلیتیک، دولت - ملت‌های ضعیف و دوفاکتو مانند کردهای عراق، کردهای سوریه، - وئهای یمن و... هستند. این اثر درصدد تنقیح ارتباط بین ساختار ژئوپلیتیک و ماهیت کارگزاران ژئوپلیتیک است. در این راستا، نیروهای دوفاکتو به عنوان کارگزاران ژئوپلیتیک و ساختارهای ژئوپلیتیک منطقه و با استفاده از کد/ بینش ژئوپلیتیک خود کنشگری می‌کنند. از سویی، مطالعات گفتمان در جغرافیای سیاسی نیز تأکید فزون‌تر بر کارگزاران ژئوپلیتیک است تا ساختار ژئوپلیتیکی به‌مثابه یک عامل تعیین‌بخش گفتمانی.

باید توجه داشت که کردستان عراق به‌مثابه یک خرد میدان ژئوپلیتیک و به عنوان یک منطقه استراتژیک و ژئواستراتژیک که مدعی یک مدل فدرالیزم در منطقه خاورمیانه است، حساسیت ساختارهای ژئوپلیتیک - ایدئولوژیک منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای را نسبت به سیاستهای خود برانگیخته است. این منطقه خودمختار که از لحاظ قومی و هویتی متمایز از میدانهای همسایه خود است؛ توسط عوامل داخلی همچون احزاب، دیاسپورا، کدهای ژئوپلیتیک، ساختارهای هویتی و ژئوپلیتیکی منطقه، رقابت هژمونیک اعراب، ترک‌ها و ایران و عوامل فرامنطقه‌ای یعنی رژیم اشغالگر قدس و آمریکا، تعارضات هویتی و با استفاده از ژئوپلیتیک تنش‌زا، با همسایگان خود و در راستای منافع آن عوامل ایجاد کرده است. از سویی، کردستان عراق در حوزه کشش و رانش سه میدان فرهنگی و تمدنی - ایرانی، عرب و ترک - قرار دارد که آنها میدانهای ایدئولوژیک با نگرشهای تنوکراتیک - الیگارشیکی هستند که قابلیت جذب در میدان را برای کردها به حداقل می‌رساند. بعد از اشغال عراق و تحت فشار

این سه حوزه و عدم اطمینان در قبال سیاستهای آمریکا، ناچار متأثر از گونه‌ای تعبد ژئوپلیتیک به سوی سیستمی دوفاکتو، دوزوور و نگاه به برون منطقه‌ای افتاده‌اند. از سویی بنابر شرایط جدید منطقه و غنای دیپلماتیک که سران و مردم گرد دربی سالها مبارزه کسب کرده بودند و با توجه به ژئوپلیتیک شکننده و استقرار بر روی گسل تمدنی عرب، ترک و فارس که بر روی آن قرار گرفته بودند، دست به سیاستگذاری می‌زنند. این اثر ضمن آشکار ساختن هویت سیاسی متمایز کارگزاران ژئوپلیتیک در خاورمیانه، ژانوس وار به چهره فرصت‌گونه این کارگزاران نظری دارد؛ چرا که این هویت‌های ژئوپلیتیک در عین گسست خود با ساختارهای ژئوپلیتیک، عوامل همگرایی همچون جغرافیای هویتی - قومی و تعارض با میدانهای سنتی منافع را در خود مستتر دارند. همان عاملی که این کارگزاران را از حاکمیتی دوفاکتو به سوی دولت - ملت دوزوور تحریک و فرامی‌خواند. از سویی این تحقیق در پی این موضوع است که کارگزاران ژئوپلیتیک خاورمیانه، تعارضی با میدانهای هویتی منطقه دارند که این تعارض توسط مسائل و زمینه‌های داخلی و خارجی هدایت و جهت‌گیری می‌شوند. از نگاه دیگر انگاره‌های ژئوپلیتیک - ایدئولوژیک در سیاستهای منطقه‌ای، سه بازیگر مهم منطقه‌ای یعنی ایران، ترکیه و عربستان باعث تقابل بر سر رفتارهای همزیست این سه واحد سیاسی در منطقه مزوپوتامیا شده‌اند. به دنبال تحولات بهار عرب، این سه کشور با سه مدل حکمرانی خود در صدد نفوذ نرم‌افزاری در منطقه ژئواستراتژیک مزوپوتامیا هستند. علاوه بر این کارگزاران ژئوپلیتیک در منطقه له یا علیه ساختارهای ژئوپلیتیک میدانهای مسلط جهت تفوق یا تقلیل همونی آنها عمل می‌کنند. در این اثر کارگزاران ژئوپلیتیک به خاطر ضریب تأثیر، می‌توانند مرجع بر ساختارهای ژئوپلیتیک باشند؛ زیرا این دولت - ملت‌های ضعیف و دوفاکتو به عنوان کارگزاران ژئوپلیتیک در نظر گرفته شده‌اند. توجه به واگرایی گفتمانهای ژئوپلیتیک در خاورمیانه، آشوب ژئوپلیتیک در منطقه بوجای آمده است و با توجه به احساس بحران در سازه‌های هویتی کارگزاران ژئوپلیتیک که یکی از مؤلفه‌های اساسی در بسط ژئوپلیتیک است، کارگزاران ژئوپلیتیک جدید از طریق مفصل‌بندی جدید در سازه‌های هویتی - ژئوپلیتیک خود در صدد بازسازی معانی سرزمینی خود هستند.

یکی دیگر از اهداف کتاب این است که تقابل ساختارهای ژئوپلیتیک - ایدئولوژیک عربستان، ایران و ترکیه در حوزه ژئوپلیتیک مزوپوتامیا را نشان می‌دهد. چرا که این واحد جغرافیایی علاوه بر اینکه یک میدان بکر اقتصادی - جغرافیایی است، پیوستگیهای آن با

سایر مناطق خاورمیانه، دسترسی به ژئوپلیتیک انرژی، وجود کارگزارهای ژئوپلیتیک مانند اقلیتها و قومیتهای مختلف با مذاهب متفاوت، به خصوص در پی حملات گروه تروریستی داعش، این میدان را عرصه یک رقابت هژمونیک بر سر تفوق بر این حوزه کرده است. از سویی نوستالژی هژمونی در مزوپوتامیا برای هر سه میدان منطقه‌ای ایران، عربستان و ترکیه وجود دارد، چرا که در بازه‌های زمانی مختلف این هلال حاصلخیز، جزیی از قلمرو ایدئولوژیک و ژئوپلیتیک آنان بوده است.

به طوری که این اثر برای اولین بار و با استعانت از نظریه میدان پیر بوردیو و ساختار/کارگزار گیدنز - باسکاری با تأکید بر گفتمانهای ژئوپلیتیک و هژمونی منطقه‌ای، تحلیلی از کنش هویتی تقابلی در میدان ایدئولوژیک - ژئوپلیتیک - هژمونیک را تبیین می‌کند. به عبارتی این کتاب در پی راکاوی نبرد عمقها در سه مقوله مذکور است.

www.ketabonline.ir